

Maravillas Rojo, cap d'emprenedoria social de la Generalitat



29.11.2012 **Entrevistes** - La UAB va organitzar el 22 de novembre passat el Dia de l'Emprenedoria entre els seus estudiants, amb un programa formatiu en què va participar Maravillas Rojo, responsable d'emprenedoria social de la Generalitat de Catalunya. Rojo, que amb anterioritat va ser Secretaria General de Empleo del Ministerio de Trabajo e Inmigración (2008-2010) i Presidenta de Barcelona Activa (1995-2007), parla en la següent entrevista sobre què és l'emprenedoria social i quin és el futur d'aquesta nova manera de fer i gestionar empreses que s'està obrint pas al món empresarial i a la que encara li queda molt recorregut per consolidar-se.

- Què diferencia un projecte d'emprenedoria social?

- Una empresa o un projecte d'emprenedoria social està liderat per persones que, amb capacitat de gestió empresarial, s'identifiquen amb un repte social que volen afrontar per donar-li resposta. L'emprenedoria social pretén aconseguir resultats econòmics i socials alhora i treballa amb interès col·lectiu, de manera que els seus resultats repercuteixen en ampliar i millorar el seu impacte social.

- I l'emprenedor social, quines són les seves singularitats?

- El que el diferencia d'altres emprenedors és la seva voluntat de transformació social. Per això ha de estar ben identificat amb el repte en el qual vol treballar i tenir ambició col·lectiva. Però també ha de saber gestionar recursos, el que comporta tenir les competències claus que necessita qualsevol emprenedor. Les persones que impulsen l'emprenedoria social integren capacitat creativa i inquietud i motivació amb capacitat de gestionar i d'assumir riscos. Són persones que creen empreses capaces de generar de manera sostenible nous productes i serveis i d'obrir nous mercats socials amb futur, repercutint els seus resultats en la millora col·lectiva.

- És un concepte nou dins del món empresarial?

- És un nou corrent, perquè si bé el concepte d'economia social té molts anys i està ben arrelat, entre altres en el model de les cooperatives en què hi ha un enfocament centrat en les persones que hi treballen o en una distribució de resultats no vinculada al capital aportat, actualment la necessitat d'expressar uns valors ètics està fent emergir diferents maneres de gestió.

L'emprenedoria social és un nou corrent emprenedor en la mesura que té noves maneres d'expressar-se. Es pot identificar el caràcter social d'aquests projectes pel propi producte o servei que es realitza, pels consumidors o destinataris de l'activitat o per les persones que treballen en l'empresa.

- Té lloc l'emprenedoria social a la universitat?

- Sens dubte sí. Actualment són moltes les universitats i escoles de negoci, tant a Barcelona com a d'altres països, que estan creant instituts d'innovació social i àmbits específics d'estudis i de promoció de l'emprenedoria social, perquè és un àmbit necessari, hi ha moltes persones joves, i algunes no tan joves, que tenen voluntat de transformar el món, que volen donar solucions gestionant des d'una alta perspectiva.

- Com hi està present el component d'innovació, recerca i tecnologia?

- La innovació és una manera d'aplicar formes de gestió diferents, per tant quan parlem d'innovació no parlem només de tenir idees, sinó de la capacitat d'aplicar aquestes idees. La innovació pot ser tecnològica, però també pot ser social. Li poso un exemple: podem parlar d'innovació en un fàrmac per al tractament d'una malaltia i també en l'establiment de mesures adreçades a prevenir aquesta malaltia. Mirar les coses des d'una altra perspectiva ens pot incorporar molts elements d'innovació social que no sempre comporten innovació tecnològica. Tot i així, també la innovació tecnològica pot tenir un element d'incorporació social importantíssima. La innovació tecnològica i social de vegades es donen per separat, però també poden anar plegades.

- Posi'm alguns exemples d'emprenedoria social que incorporin la innovació tecnològica

- En l'àmbit de la salut n'hi ha molts: Un dispositiu personalitzat que per dos dòlars a l'any permet als habitants de zones on escasseja l'aigua potable beure-la minimitzant els riscos de contaminació, o un sistema de franquícies a la Índia que facilita la disponibilitat d'ulleres i millorar la visió de molta gent, que així pot seguir treballant. També hi ha exemples en àmbits com l'enginyeria química o les ciències ambientals, per produir energia amb sistemes més respectuosos per al medi ambient.

- Com està afectant la crisi econòmica a l'emprenedoria social?

- La crisi actual, més enllà de tenir un origen financer i unes gravíssimes conseqüències en l'activitat productiva i en la manca d'ocupació, ha posat de relleu que en ocasions també hi ha hagut una manca de valors ètics: ha prevalgut l'interès personal i el benefici per a uns pocs i a curt termini. Però alhora que em dol contemplar aquest panorama, observo també amb gran esperança com cada dia un nombre major de persones s'interessen per qüestions ètiques i mostren interès per la manera de fer i pels processos de producció d'allò que compren i consumeixen. Quins materials s'utilitzen? Quina energia es consumeix? Qui i en quines condicions es treballa? Quins residus es generen i com es reciclen? Cada dia hi ha més persones que es pregunten també per què paguem un determinat preu per un producte o servei, què costa produir-ho, quin marge té o per què alguns directius tenen determinades retribucions.

Apareixen respostes noves, i pot ser no tan noves, però més col·laboratives i complementàries. Les empreses i les organitzacions han de tenir clar quina és la seva cadena de valor -què aporten, què afegeixen- i alhora quina és la seva cadena de valors -per què ho fan- Podem produir, consumir i gestionar d'una manera diferent.

- Quina és la situació de l'emprenedoria social a Catalunya?

- Hi ha un fort potencial per al creixement, perquè hi ha moltes persones que tenen capacitat de gestió i volen afrontar reptes socials amb interès col·lectiu. Ho veiem per exemple al programa "@emprensocial" de la Generalitat de Catalunya, on 23 entitats i institucions implicades activament amb l'emprenedoria social, entre elles la UAB, són sòcies i en formen part, i amb les moltes iniciatives i projectes que es presenten a les diverses convocatòries que s'organitzen. però el cert és que l'emprenedoria social té encara molt camí per recórrer.

Val a dir que quan hi ha programes o convocatòries d'àmbit estatal, més de la meitat dels projectes que hi participen provenen de Catalunya i això n'és una bona expressió, del potencial d'aquest nou corrent a Catalunya

A nivell europeu, esmentar el reconeixement que s'ha fet, en el marc de l'economia social, d'un concepte específic que és la iniciativa d'empresa social i la voluntat expressa per potenciar-la en els propers anys.

Per tot plegat, crec que podem tenir esperances en el futur de l'emprenedoria social, perquè hi ha persones amb projectes que volen incorporar noves maneres de gestionar per aconseguir resultats econòmics i socials, és a dir, que volen crear una cadena de valor i de valors.